

ԾԻԱԾԱՆ

(Պարբերաբերք Գրականութեան եւ Գեղարուեստի - Հ. Բ. Ը. Մ. Միութեան Հ. Ե. Ը. Ի Գրասէր Երիտասարդներու Միութեան (Գ. Ե. Մ.), Պէյրութ. Թիւ 1-2)

Զուտ գրական պարբերական մը. մեր Երիտասարդ Գրասէրներու այս նոր խմբակը չէ տարուած դարուս թեթեամիտ ուղղութենէն՝ մի միայն Վիպագրութենէն, այլ իր նիւթերը կ'ուզէ վերցնել «իրական կեանքէն» եւ՝ առողջ տեսակներէն. ասիկա դուիւրի առաջին կէտը: Զուտ գրական թերթ մը, բայց «Ծիածան» պիտի չմշակէ գրականութիւնը, «Արուեստը արուեստին համար» անկատար բանաձեւին համաձայն, այլ ինչպէս հոգեկան ու մտաւոր ամէն արժէք կեանքին լրումին կը ձգտի, ա'յսպէս գրականութիւնը, իբրեւ մտաւոր արտայայտութիւն, կեանքին լա-

ւազոյն կողմերու ի սպաս պիտի դրուի, եւ մեր գրասէր Երիտասարդները դայն պիտի մշակեն «Արուեստը կեանքին համար» ամբողջական բանաձեւով. ասիկա երկրորդ գովելի կէտը: Առաջին թիւին յայտարարութեան համաձայն, «Ծիածան» սահմանուած ժամանակ մը չունի հրատարակութեան համար. Բ. թիւին մէջ պարբերաթերթը սկսած է արդէն իր գրական յայտնութիւնները, հրատարակելով մեր տաղանդաւոր գրագիրուհի Սիպիլէն Երեք անտիպ քառականեր «պարզ մտածումներ» (30 ապրիլ 1922ին գրուած). ինչպէս Ն. Յ. նոյն թիւով՝ գրականութեան համար կու տայ «Եղիշէ Զարեհ - անձնական հանդիպումներ»ը: Գործը լաւ սկսուած է, յոյս ունինք որ լաւագոյնով պիտի շարունակուի, եւ ծիածանէն վերջ՝ բարենշան արշալոյսներ կը սպասենք իրմէ:

ԽՄԲ.

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐ

ՄԻԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Մ. ՌԱՓ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ - ՎԵՆԵՏԻԿ

Մուրա-Ռաֆայէլեան Վարժարանը իր դարաւոր սովորութիւններու շարքին անվթար կը պահէ Բարեկենդանական օրերուն թատերական ներկայացումները: Ասիկա արդէն լրացուցիչ մասը կը կազմէ, իբրեւ զրօսեցուցիչ միջոց ու կը թիւն միանդամայն Վարժարանիս ծրագրին. աշակերտութիւնը ինքնին նախանձախնդիր է տարեկան այս ներկայացումներուն, լաւագոյն յաջողութիւն ձեռք բերելու համար:

Փետրուար 3ին ու 4ին խալական ու հայկական զոյգ խաղարկութիւններ յաջորդեցին իրարու: Առաջին ներկայացման, որուն կը նախագահէր Ռեխտիս Ընդհ. Արքահայրը Հ. Սրապիոն Վրդ. Ուլուհոնեան, հրաւիրուած էին խալացի անձնաւորութիւններ, Վարժարանիս Ուսուցիչները եւ հայասէր ընտիր ակումբ մը բնիկ ժողովուրդէն, որոնք հայ պատանիներու խալերէն անողանութեան վրայ հիացած իրենց զարմանքը յայտնեցին ապա Տեսչութեանս: Ներկայացուեցաւ «Poveri Bimbi» երեք արարով, արդի կեանքէն առնուած յուզիչ տրամբ: Անոր յաջորդեց ուրիշ կտոր մը «Il piccolo Muratori» երգախառն թատերախաղը: Երկու ներկայացումներուն ժամանակ ալ տրուեցան միջնաբարձեր:

Թատերական երկրորդ ներկայացումը՝ Մ. Պէշիկթաշլեանի «Վախան» ողբերգութիւնը, տեղի ունեցաւ յաջորդ օրը, Հայ Գաղութին համար: Ազգային կեանքէ վերցուած ողբերգի խաղ մըն է. կը պատկերացնէ պատմական այն շրջանը՝ երբ Վահան Մամիկոնեան Հայաստանի անկախութիւնը վերստանալու համար կը համարժեքէ հայ Նախարարները պարսիկ Ատրվշնասպ մարզպանին դէմ: Նախարարները խորհուրդի կը ժողովին. առաջին ժամին արդէն հայրենիքի դաւաճան Գարշոյլ Նախարարը կը յայտնէ իր անհամաձայնութիւնը Վահանի շարժումներուն ու կը ստեղծուի հակառակ հոսանք մը. Գարշոյլ կը բաժնուի քաջերու խումբէն ու կը միանայ սեւոզի պարսիկներուն: Ատրվշնասպ զարհուրեցնելու համար Վահանը, կը սպառնայ իր ապստամբութեան իբր պատասխան՝ զրկել զլուիւր իր որդւոյն՝ Սուրէնին, որ Պարսկաստան կը գտնուէր եւ զինուոր տարուած էր պարսիկ բանակին մէջ:

Յետ հանդիպումներու ու բախումներու, պարսից բանակը բնաջինջ կ'ըլլայ չորս հարիւր հայ զօրականներէ. կը ձերբակալուի ուխտադրութ Գարշոյլ ու կը գտնէ իր արժանաւոր մահը՝ զլխատուած:

Ազգային շունչով ու երազներով յօրինուած

«ՎԱՃԱՆ»Ի ԳԵՐԱՍՏԱՆՆԵՐՈՒ ԽՄԲԱՆԿԱՐԸ

Պէշիկթաշլեանի այս խաղը, դասական ողբերգութեանց նմանութեամբ, վսեմ շեշտ մը ու ընթացք մ'ունի. եւ ողբերգի տպաւորութիւն կը թողու հանդիսատեսներուն վրայ:

Կը յիշատակենք դերասաններէն անոնք, որոնք ալ լաւագոյն կերպով արտայայտեցին իրենց տիպարները, Հայկ Մահտեսեան՝ Վահան Մամիկոնեան, Նեանի դերին մէջ, Սերորէ ֓ափաղեան՝ Զարեհի, եւ Ալֆոնս Աղդարեան՝ Սուրէնի դերերուն մէջ. ինչպէս Յակոբ Անուրեան՝ մարզպանին եւ Արշաւիր Թէրզեան՝ Արշաւիր Կամսարաղանի դերերուն մէջ. Լացուց Գարշոյլի վատ եւ հայրենադաւ տիպարը:

Իբր միջնաբարձ՝ յաջողութեամբ ներկայացուեցան «Le Flic et le Violoneux» երգախառն զուեշտը, Ոստիկանի եւ աշուղի միջեւ. ինչպէս նաեւ Տոնիծեթթիի «L'Elisir d'Amore» օրերային տոթթօր Տուլզամարայի եւ զեղջուկ Նեմորինոյի տեսիլը: Երկուքին մէջ եւս խալայէկանց Պօղոս իր անսխալ արտայայտութեամբ եւ անոյշ ձայնով զրաւեց հանդիսականներու ուշադրութիւնը: Վարժարանիս Նախկին Սան՝ Պր. Իգնատ Տէր-Աստուածատուրեան, անպակաս կը բերէ իր մասնակցութիւնը մեր տարեկան ներկայացումներուն, իր ինքնահասար ու ինքնատիպ նորութիւններով: Այս տարի եւս միջնաբարձին բեմ ելաւ իբր աշուղ, եւ նուազի ընկերակցութեամբ ներկայացուց իր ախորժալուր «Փորձառութիւն»ները, որով քառորդ ժամ կուշտ ու կուտ խնդացուց ներկա-

ները, նման հին աշուղներու՝ որոնք «քամանչա» մը ձեռքին, երգելով օգտակար խրատներ կու տային ընկերութեան: Մեր վաղած զուարթ պահերուն համար շնորհապարտ տողեր կ'արձանագրենք հոս՝ հանդէպ մեր աղնիւ Նախկին Սանին:

Հուսկ իբրեւ զուարթ փակում ներկայացուեցաւ «Ենիքի պակասը քալի վնաս է» աշխոյժ զուեշտը. հեղինակութիւն Հ. Թադէոս Վրդ. Թոմաճանի, զպրոցական կեանքէ առնուած ու կը թիւն, որ շատ զուարճացուց հանդիսականները: Արշաւիր Թէրզեան, «Յեղի պակաս»ին դերակատարը, զիւտաւոր զուեշտարանի յաջողակութեամբ խաղաց:

Հրաւիրեալները ցրուեցան գոհունակ ու զուարթ տրամադրութեամբ, շնորհաւորելով Տեսչութիւնը իր ջանքերուն եւ աշակերտներուն յաջողակութիւններուն համար:

Հ. Մ. ձ.

ՄԻԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ - ՀԱՅԿ

Բարեկենդանի առթիւ թատերական - երաժշտական զոյգ ներկայացումներ տրուեցան, Վարժարանիս աշակերտութենէն սարքուած: Վարժարանիս զաստիարակ Հայրերու ջանքերը եւ աշակերտ դերասաններու յաջող ընտրութիւնը իբրեւ զուարճուած, այս տարի մանաւանդ զարմանալի յաջողութիւն եւ վաղ տուին զոյգ ներկայացումներուն ալ: